

3. EKSPERTU SAGATAVOTIE BRUTO SEGUMI

3.1. AUGKOPĪBA

3.1.1. AUGĻI UN OGAS

Augļkopības nozares apskats par 2016. gadu

Augļkopības nozarē 2016. gads sākās labi. Augļu kultūraugiem ziemošanas apstākļi bija labvēlīgi.

Ābelēm ziedēšana bija normas robežās, ziedi aizmetās ļoti labi. Pastāvot lielai divreizējai augļizmetņu pašnobīrei, ābolu augļizmetņu retināšana tikpat kā nebija nepieciešama. No kraupja izvairīties bija ļoti grūti – pat tur, kur tika izmantota RIMPRO kraupja ierobežošanas sistēma, kraupis tik un tā parādījās.

Masveida ražas novākšana iesākās par divām nedēļām agrāk, nekā ierasts. Tomēr ražas novākšanas apstākļi bija ļoti labi. Tirgus vietējiem āboliem nebija aktīvs līdz pat nākamā gada janvāra beigām. Polijas produkcijas salīdzinoši zemu cenu un Krievijas embargo dēļ arī mūsu augļu cenas nepalielinājās.

Citi augļkopības kultūraugi, piemēram, bumbieres, saldie un skābie ķirši un plūmes Latvijā vēl ir salīdzinoši maz izplatīti, tāpēc par šo kultūraugu tirgu vēl ir pārāgri runāt.

Lielākajā Latvijas teritorijas daļā arī ogulāju kultūraugiem ziemošanas apstākļi bija labvēlīgi. Veģetācija un ziedēšana arī sākās vidēji par divām nedēļām agrāk nekā parasti. Diemžēl maija sākuma karstums un sausums pasliktināja ogulāju apputeksnēšanās iespējas, tādēļ daļa ziedu nobira. Situāciju jūnija beigās un jūlija sākumā uzlaboja bagātīgie nokrišņi, kas ievērojami palielināja masu tādām ogām kā upenes un avenes.

Salīdzinoši vēsās un sausās jūlija beigas un augusta sākums nebija labvēlīgi rudens avenēm, aizkavējot to ražošanas sākumu. Avenēm trūka mitruma, līdz ar to platībās, kurās nebija piļņveida laistīšanas sistēmu, ogas bija sikākas un kopējā raža – mazāka. Tā kā avenju audzētāju Latvijā nav daudz, pagaidām ar realizāciju lielu problēmu nav, un cena turas pietiekami augstā līmenī.

Zemeņu ražas negatīvi ietekmēja maija sākuma sausums, bet kopumā zemeņu raža bija laba. Lai arī zemeņu produkcijai ir liela konkurence no Polijas, arvien vairāk palielinās noieta iespējas arī vietējām zemenēm. Tas notiek, pateicoties tam, ka palielinās tiešās pārdošanas popularitāte.

Integrēti audzētām upenēm tirgus ir salīdzinoši neliels. Lielākoties tās tiek realizētas vairumtirdzniecībā, kur cenas ir zemas. Bioloģiski audzētas upenes iespējams pārdot par ļoti labu cenu, – bet lielākoties tirgi jāmeklē ārpus Latvijas.

Pēdējos gados strauji augusi popularitāte smiltsērķšķu audzēšanai. Ar optimismu varētu raudzīties uz smiltsērķšķu audzēšanas attīstīšanu, ja vien nenotiktu raibspārnu mušas invāzīvā attīstība. Šī muša sabojā smiltsērķšķu ogas, padarot tās pārtikai nederīgas. Arī krūmmelleņu audzēšana vērsās plašumā. Traucējošais faktors šajā nozarē ir tas, ka ir manāms darbaspēka trūkums ražas novākšanā.

Pateicoties tam, ka Latvijas tirgū parādījušās jaunas šķirnes, kā arī tam, ka strauji attīstās sukāžu ražošana, arī krūmcidonu platības sāk palielināties.

Dzērveņu stādījumiem 2016. gads bija nelabvēlīgs, jo lielus postījumus nodarīja radiālās salnas.

No Eiropas Savienības pieejamiem atbalstiem augļkopībai 2016. gadā pieejami bija atbalsts integrētai audzēšanai, atbalsts bioloģiskajai audzēšanai un brīvprātīgi saistītais atbalsts. Atsevišķu svaigās produkcijas veidu, piemēram zemeņu, tirdzniecībā, tika konstatēti pārkāpumi – ārzemju izcelsmes produkti tika pārdoti ar latviešu saimniecību nosaukumiem.

Tālākai augļkopības nozares attīstībai svarīgi faktori ir labas kvalitātes stādi, piemērotas dārzu vietas, pareizās šķirnes, vainagu veidošana augļu kokiem un prasmīga augu aizsardzības īstenošana. Lai nozare stabilizētos, nepieciešams turpināt labu glabātuvju un saldētavu celtniecību.

Māris NARVILS,
LLKC Augkopības nodaļas
vecākais speciālists dārzkopībā